FLUXURI DE INTRARE/IEŞIRE

Operațiile de intrare/ieșire sunt realizate, în general, cu ajutorul claselor din pachetul java.io, folosind conceptul de *flux* (stream).

Un *flux* reprezintă o modalitate de transfer al unor informații în format binar de la o sursă către o destinație.

În funcție de modalitatea de prelucrare a informației, precum și a direcției canalului de comunicație, fluxurile se pot clasifica astfel:

- după direcția canalului de comunicație:
 - de intrare
 - de ieşire
- după modul de operare asupra datelor:
 - la nivel de octet (flux pe 8 biți)
 - la nivel de caracter (flux pe 16 biti)
- după modul în care acționează asupra datelor:
 - primitive (doar operațiile de citire/scriere)
 - procesare (adaugă la cele primitive operații suplimentare: procesare la nivel de buffer, serializare etc.)

În concluzie, pentru a deschide orice flux se instantiază o clasă dedicată, care poate conține mai multi constructori:

- un constructor cu un argument prin care se specifică calea fișierului sub forma unui șir de caractere;
- un constructor care primește ca argument un obiect de tip File;
- un constructor care primeste ca argument un alt flux.

Clasa File permite operații specifice fișierelor și directoarelor, precum creare, ștergere, mutare etc., mai puțin operații de citire/scriere.

Metode uzuale ale clasei File:

- String getAbsolutePath() returnează calea absolută a unui fișier;
- String getName() returnează numele unui fișier;
- boolean createNewFile() creează un nou fișier, iar dacă fișierul există deja metoda returnează false:
- File[] listFiles() returnează un tablou de obiecte File asociate fișierelor dintr-un director.

Fluxurile primitive permit doar operații de intrare/ieșire. După modul de operarea asupra datelor, fluxurile primitive se împart în două categorii:

1. prelucrare la nivel de caracter (fișiere text): informația este reprezentată prin caractere Unicode aranjate pe linii (separatorul poate fi '\r\n' (Windows), '\n' (Unix/Linux) sau '\r' (Mac)). Deoarece caracterele Unicode sunt reprezentate, de obicei, folosind standardul UTF-8 (https://en.wikipedia.org/wiki/UTF-8), care este un standard de codare cu lungime variabilă, se obtine un flux pe 8, 16, 24 sau 32 de biti.

Pentru deschiderea unui flux primitiv de intrare la nivel de caracter se instanțiază clasa FileReader, fie printr-un constructor care primește ca argument calea fișierului sub forma unui șir de caractere, fie printr-un constructor care primește ca argument un obiect de tip File.

```
FileReader fin = new FileReader("exemplu.txt");
sau
File f = new File("exemplu.txt");
FileReader fin = new FileReader(f);
```

Operația de citire a unui caracter se realizează prin metoda int read ().

Observație: Deschiderea unui fișier impune tratarea excepției FileNotFoundException.

Pentru deschiderea unui flux primitiv de ieșire la nivel de caracter se instanțiază clasa FileWriter, fie printr-un constructor care primește ca argument calea fișierului sub forma unui String, fie printr-un constructor care primește ca argument un obiect de tip File.

```
FileWriter fout = new FileWriter("exemplu.txt");
sau
File f = new File("exemplu.txt");
FileWriter fout = new FileWriter (f);
```

Pentru deschiderea unui flux primitiv de ieșire la nivel de caracter în modul append (adăugare la sfârșitul fișierului), se utilizează constructorul FileWriter (String fileName, boolean append).

Dacă parametrul append are valoarea true, atunci operațiile de scriere se vor efectua la sfârșitul fișierului (dacă fișierul nu există, mai întâi se va crea un fișier vid). Dacă parametrul append are valoarea false, atunci operațiile de scriere se vor efectua la începutul fișierului (indiferent de faptul că fișierul există sau nu, mai întâi se va crea un fișier vid, posibil prin suprascrierea unuia existent).

Operația de scriere a unui caracter se realizează prin metoda void write (int ch). Clasa FileWriter pune la dispoziție și alte metode pentru a scrie informația într-un fișier text:

- public void write (String string) scrie în fișier șirul de caractere transmis ca parametru
- public void write(char[] chars) scrie în fișier tabloul de caractere transmis ca parametru

Observație: Scrierea informației într-un fișier impune tratarea excepției IOException.

Exemplu: Copierea caracter cu caracter a fișierului text test.txt în fișierul text copie_caractere.txt

```
FileReader fin = new FileReader("test.txt");
FileWriter fout = new FileWriter("copie_caractere.txt", true);
int c;
while((c = fin.read()) != -1)
  fout.write(c);
```

2. prelucrare la nivel de octet(fișiere binare): informația este reprezentată sub forma unui șir octeți neformatați (unul sau mai mulți octeți nu mai reprezintă codul Unicode al unui caracter) și nu mai există o semnificație specială pentru caracterele '\r' și '\n'.

Fișierele binare sunt des utilizate, deoarece acestea permit memorarea unor informații complexe, folosind un șablon, precum imagini, fișiere video etc. De exemplu, un fișier Word are un șablon specific, diferit de cel al unui fișier PDF.

Pentru deschiderea unui flux primitiv de intrare la nivel de octet se instanțiază clasa FileInputStream, fie printr-un constructor care primește ca argument calea fișierului sub forma unui String, fie printr-un constructor care primește ca argument un obiect de tip File:

```
FileInputStream fin = new FileInputStream("test.txt");
sau
File f = new File("exemplu.txt");
FileInputStream fin = new FileInputStream(f);
```

Operația de citire a unui octet se realizează prin metoda int read ().

Clasa FileInputStream pune la dispoziție și alte metode pentru a realiza citirea informației dintr-un fișier binar, precum:

• int read(byte[] bytes) - citește un tablou de octeți și returnează numărul octeților citiți

Pentru deschiderea unui flux primitiv de ieșire la nivel de octet se instanțiază clasa FileOutputStream, fie printr-un constructor care primește ca argument calea fișierului sub forma unui șir de caractere, fie printr-un constructor care primește ca argument un obiect de tip File:

```
FileOutputStream fout = new FileOutputStream("test.txt");
sau
File f = new File("exemplu.txt");
FileOutputStream fout = new FileOutputStream(f);
```

Operatia de scriere a unui octet se realizează prin metoda void write (int b).

Clasa FileOutputStream pune la dispoziție și alte metode pentru a realiza scrierea informației într-un fisier binar:

• void write (byte[] bytes) - scrie un tablou de octeți

Exemple:

1. Copierea directă a întregului conținut al fișierului text test.txt în fișierul text copie octeti.txt.

```
FileInputStream fin = new FileInputStream("test.txt");
FileOutputStream fout = new FileOutputStream("copie_octeti.txt")
int dimFisier = fin.available(); //metoda returnează numărul de octeți din fișier
byte []buffer = new byte[dimFisier];
fin.read(buffer); //se citesc toți octeții din fișierul de intrare
fout.write(buffer); // se scriu toți octeții în fișierul de ieșire
```

2. Formatul BMP (bitmap) pe 24 de biți este un format de fișier binar folosit pentru a stoca imagini color digitale bidimensionale având lățime, înălțime și rezoluție arbitrare. Practic, imaginea este considerată ca fiind un tablou bidimensional de pixeli, iar fiecare pixel este codificat prin 3 octeți corespunzători intensităților celor 3 canale de culoare R (red), G(green) și B(blue). Intensitatea fiecărui canal de culoare R, G sau B este dată de un număr natural cuprins între 0 și 255. De exemplu, un pixel cu valorile (0, 0, 0) reprezintă un pixel de culoare neagră, iar un pixel cu valorile (255, 255, 255) unul de culoare albă.

Formatul BMP cuprinde o zonă cu dimensiune fixă, numita *header*, și o zonă de date cu dimensiune variabilă care conține pixelii imaginii propriu-zise. Header-ul, care ocupă primii 54 de octeți ai fișierului, conține informații despre formatul BMP, precum și informații despre dimensiunea imaginii, numărul de octeți utilizați pentru reprezentarea unui pixel etc. Dimensiunea imaginii în octeți este specificată în header printr-o valoare întreagă, deci memorată pe 4 octeți, începând cu octetul cu numărul de ordine 2. Dimensiunea imaginii în pixeli este exprimată sub forma $W \times H$, unde W reprezintă numărul de pixeli pe lățime, iar H reprezintă numărul de pixeli pe înălțime. Lățimea imaginii exprimată în pixeli este memorată pe patru octeți începând cu octetul al 18-lea din header, iar înălțimea este memorată pe următorii 4 octeți fără semn, respectiv începând cu octetul al 22- lea din header.

După cei 54 de octeți ai header-ului, într-un fișier BMP urmează zona de date, unde sunt memorate ÎN ORDINE INVERSĂ liniile de pixeli ai imaginii, deci ultima linie de pixeli din imagine va fi memorată prima, penultima linie va fi memorată a doua, ..., prima linie din imagine va fi memorată ultima. Deoarece codarea unei imagini BMP pe 24 de biți într-un fișier binar respectă standardul *little-endian*, octeții corespunzători celor 3 canale de culoare RGB sunt memorați de la dreapta la stânga, în ordinea BGR!

Pentru rapiditatea procesării imaginilor la citire și scriere, imaginile în format BMP au proprietatea că fiecare linie este memorată folosind un număr de octeți multiplu de 4. Dacă este necesar, acest lucru de realizează prin adăugarea unor octeți de completare (padding) la sfârșitul fiecărei linii, astfel încât numărul total de octeți de pe fiecare linie să devină multiplu de 4. Numărul de octeți corespunzători unui linii este $3 \times W$ (câte 3 octeți pentru fiecare pixel de pe o linie). Astfel, dacă o imagine are W = 11 pixeli în lățime, atunci numărul de octeți de padding este $3 \times 11 = 33$ octeți pe o linie, deci se vor adăuga la sfârșitul fiecărei linii câte 3 octeți de completare, astfel încât să avem 33 + 3 = 36 multiplu de 4 octeți). De obicei, octeții de completare au valoarea 0.

În continuare, considerăm imaginea *baboon.bmp* ca fiind imaginea de intrare, iar imaginea de ieșire ca fiind complementara sa, care se obține prin scăderea valorii fiecărui canal de culoare al unui pixel din valoarea 255 (valoarea maximă posibilă pe un canal de culoare).

baboon.bmp

complementara baboon.bmp

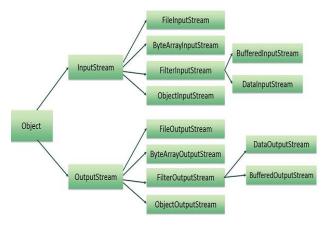
Pentru a construi imaginea de ieșire, copiem mai întâi header-ul imaginii de intrare în imaginea de ieșire și apoi parcurgem fișierul de intrare la nivel de octet (variabila octet) pentru a accesa valorile de pe fiecare canal de culoare R, G și B din fiecare pixel și scriem în fișierul de ieșire valoarea complementară a octetului, respectiv 255 – octet:

Fluxuri de procesare

Limbajul Java pune la dispoziție o serie de fluxuri de intrare/ieșire care au o structură stratificată pentru a adăuga funcționalități suplimentare pentru fluxurile primitive, întru-un mod dinamic și transparent. De exemplu, se poate adăuga la un flux primitiv binar de intrare operații care permit citirea tipurilor primitive (de exemplu, pentru a citi un număr întreg se grupează câte 4 octeți) sau a unui șir de caractere.

Această modalitate de a oferi implementări stratificate este cunoscută sub numele de *Decorator Pattern*. Conceptul în sine impune ca obiectele care adaugă funcționalități (*wrappers*) unui obiect să aibă o interfață comună cu acesta. În felul acesta, se obține transparența, adică un obiect poate fi folosit fie în forma primitivă, fie în forma superioară stratificată (decorat).

Limbajul Java pune la dispoziție o ierarhie complexă de clase pentru a prelucra fluxurile de procesare, așa cum se poate observa în figura de mai jos.

Observație: O ierarhie asemănătoare există și pentru fluxurile care procesează alte fluxuri la nivel de caracter.

Constructorii claselor pentru fluxurile de procesare nu primesc ca argument un dispozitiv extern de memorare a datelor, ci o referință a unui flux primitiv.

```
FluxPrimitiv flux = new FluxPrimitiv(<lista arg>);
FluxDeProcesare fluxProcesare = new FluxDeProcesare(flux);
```

Exemple de fluxuri de procesare:

1. Fluxurile de procesare DataInputStream/DataOutputStream

Fluxul procesat nu mai este interpretat la nivel de octet, ci octeții sunt grupați astfel încât aceștia să reprezinte date primitive sau șiruri de caractere (String). Cele două clase furnizează metode pentru citirea și scrierea datelor la nivel de tip primitiv, prezentate in tabelul de mai jos:

DataInputStream	DataOutputStream
boolean readBoolean()	void writeBoolean(boolean v)
byte readByte()	void writeByte(byte v)
char readChar()	void writeChar(int v)
double readDouble()	void writeDouble(double v)
float readFloat()	void writeFloat(float v)
int readInt()	void writeInt(int v)
long readLong()	void writeLong(long v)
short readShort()	void writeShort(int v)
String readUTF()	void writeUTF(String str)

În exemplul de mai jos se realizează scrierea formatată a unui tablou de numere reale în fișierul binar *numere.bin*. Ulterior, folosind un flux binar se realizează citirea formatată a tabloului.

2. Fluxuri de procesare pentru citirea/scrierea datelor folosind un buffer

Operațiile de citire/scriere la nivel de caracter/octet, specifice fluxurilor primitive, conduc la un număr mare de accesări ale fluxului respectiv (și, implicit, ale dispozitivului de memorie externă pe care este stocat fișierul asociat), ceea ce poate afecta eficiența din punct de vedere al timpului de executare. În scopul de a elimina acest neajuns, fluxurile de procesare la nivel de buffer introduc în procesele de scriere/citire o zonă auxiliară de memorie, astfel încât informația să fie accesată în blocuri de caractere/octeți având o dimensiune predefinită, ceea ce conduce la scăderea numărului de accesări ale fluxului respectiv.

Clase pentru citirea/scrierea cu buffer:

- BufferedReader, BufferedWriter fluxuri de procesare la nivel de buffer de caractere
- BufferedInputStream, BufferedOutputStream fluxuri de procesare la nivel de buffer de octeți

Constructori:

Dimensiunea implicită a buffer-ului utilizat este de 512 octeți.

Metodele uzuale ale acestor clase sunt: read/readline, write, flush (golește explicit buffer-ul, chiar dacă acesta nu este plin).

Exemplu: Fișierul *date.in* conține un text dispus pe mai multe linii. În fișierul *date.out* sunt afișate, pe fiecare linie, cuvintele sortate crescător lexicografic.

```
public class CitireBuffer {
   public static void main(String[] args) {
     try(BufferedReader fin = new BufferedReader(new FileReader("date.in"));
     BufferedWriter fout = new BufferedWriter(new FileWriter("date.out"));)
     {
        String linie;
        while((linie=fin.readLine())!=null)
        {
        String cuv[] = linie.split(" ");
        Arrays.sort(cuv);
        System.out.println(Arrays.toString(cuv));
}
```

Fluxuri de procesare cu acces aleatoriu

Toate fluxurile de procesare prezentate anterior sunt limitate la o accesare secvențială a sursei/destinației de date. Astfel, nu putem accesa (citi/scrie) direct un anumit octet/caracter/valoare din flux, ci trebuie să accesăm, pe rând, toate valorile aflate înaintea sa, de la începutul fluxului respectiv. Dacă pentru unele categorii de fluxuri accesarea secvențială este indispensabilă (de exemplu, în cazul unor fluxuri cu ajutorul cărora se transmit date într-o rețea), în cazul anumitor tipuri de fișiere se poate opta pentru o accesare directă, mai eficientă în cazul în care nu este necesară procesarea tuturor datelor din fișier, ci doar a unora a căror poziție este cunoscută (de exemplu, lățimea unei imagini în format *bitmap* (BMP) este memorată pe 4 octeți, începând cu octetul 18, iar pe următorii 4 octeți, începând cu octetul 22, este memorată înălțimea sa).

Pentru accesarea aleatorie a octeților unui fișier, în limbajul Java este utilizată clasa Randomaccessfile, care nu aparține niciunei ierarhii de clase menționate până acum. Accesarea aleatorie a octeților unui fișier se realizează prin intermediul unui *cursor* asociat fișierului respectiv (file pointer) care memorează numărul de ordine al octetului curent (în momentul deschiderii unui fișier, cursorul asociat este poziționat pe primul octet din fișier – octetul cu numărul de ordine 0). Practic, fișierul este privit ca un tablou unidimensional de octeți memorat pe un suport extern, iar cursorul reprezintă indexul octetului curent. Orice operație de citire/scriere se va efectua asupra octetului curent, după care se va actualiza valoarea cursorului. De exemplu, dacă octetul curent este octetul 10 și vom scrie în fișier valoarea unei variabile de tip int, care se memorează pe 4 octeți, valoarea cursorului va deveni 14.

Deschiderea unui fișier cu acces aleatoriu se poate realiza utilizând unul dintre cei 2 constructori ai clasei RandomAccessFile, unul având ca parametru un obiect de tip File, iar celălalt având ca parametru calea fișierului sub forma unui șir de caractere:

- RandomAccessFile (File file, String mode)
- RandomAccessFile(String name, String mode)

Parametrul mode este utilizat pentru a indica modalitatea de deschidere a fisierului, astfel:

- "r" fișierul este deschis doar pentru citire (dacă fișierul nu există, se va lansa excepția FileNotFoundException);
- "rw" fișierul este deschis pentru citire și scriere (dacă fișierul nu există, se va crea unul vid).

Clasa RandomAccessFile implementează interfețele DataInput și DataOutput (care sunt implementate, de exemplu, și de clasele DataInputStream/DataOutputStream), deci conține metode pentru citirea/scrierea:

- octeților sau tablourilor de octeți utilizând metode read/write asemănătoare celor din clasele FileInputStream/FileOutputStream;
- valori de tip primitiv sau șiruri de caractere utilizând metodele readTip/writeTip asemănătoare celor din clasele DataInputStream și DataOutputStream

În cazul apariției unor erori la scrierea/citirea datelor se va lansa o excepție de tipul IOException.

În afara metodelor pentru citirea/scrierea datelor, clasa RandomAccessFile conține și metode specifice pentru pozitionarea cursorului fisierului:

- long getFilePointer() furnizează valoarea curentă a cursorului asociat fișierului, raportată la începutul fișierului (octetul cu numărul de ordine 0);
- void seek (long pos) mută cursorul asociat fișierului pe octetul cu numărul de ordine pos față de începutul fișierului (octetul cu numărul de ordine 0);
- int skipBytes(int n) mută cursorul asociat fișierului peste n octeți față de poziția curentă.

Observație: În limbajul Java, toate fișierele binare sunt considerate în mod implicit ca fiind de tip *big-endian* în mod implicit, respectiv octetul cel mai semnificativ dintr-un grup de octeți va fi memorat primul în fișierul binar. În cazul în care o aplicație Java manipulează fișiere binare de tip *little-endian* (octetul cel mai semnificativ dintr-un grup de octeți va fi memorat ultimul), create, de exemplu, utilizând limbajele C/C++ în sistemul de operare Microsoft Windows, acest fapt poate genera probleme foarte mari, deoarece datele vor fi interpretate eronat!

Pentru a rezolva această problemă, se poate proceda în două moduri:

- dacă valoarea este de tip char, short, int sau long, se poate utiliza metoda reverseBytes din clasa înfășurătoare corespunzătoare. De exemplu, citim dintr-un fișier fin cu acces aleatoriu o valoare int x=fin.readInt() și schimbăm ordinea octeților x=Integer.reverseBytes(x) sau, direct, prin x=Integer.reverseBytes(fin.readInt()).
- o altă variantă, care poate fi utilizată pentru orice tip de date, constă în utilizarea unui obiect de tip ByteBuffer pentru manipularea șirurilor de octeți:

```
RandomAccessFile fin = new RandomAccessFile("fisier.bin", "r");
//citim din fisier o valoare de tip double direct,
//sub forma unui sir de 8 octeți
byte []valoareDouble = new byte[8];
fin.read(valoareDouble);
```

```
fin.close();

//alocăm un obiect de tip ByteBuffer care să permită manipularea
//a 8 octeți și stabilim ordinea lor ca fiind little-endian
ByteBuffer aux = ByteBuffer.allocate(8);
aux.order(ByteOrder.LITTLE_ENDIAN);

//încărcăm șirul de octeți în obiectul ByteBuffer și apoi
//preluăm valoarea de tip double astfel obținută
aux.put(valoareDouble);
double x = aux.getDouble(0);
System.out.println("x = " + x);
```

Exemplu: O imagine color poate fi transformată într-o imagine sepia înlocuind valorile (R, G, B) ale fiecărui pixel cu valorile (R', G', B') definite astfel:

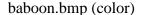
```
R' = min \{[0.393 * R + 0.769 * G + 0.189 * B], 255\}

G' = min \{[0.349 * R + 0.686 * G + 0.168 * B], 255\}

B' = min \{[0.272 * R + 0.534 * G + 0.131 * B], 255\}
```

unde prin [x] am notat partea întreagă a numărului real x.

baboon.bmp (sepia)

În următoarea aplicație Java, vom utiliza un fișier cu acces aleatoriu pentru a afișa dimensiunea imaginii în octeți și în pixeli, după care vom transforma imaginea color inițială într-una sepia, ținând cont de faptul că fișierele BMP sunt implicit de tip *little-endian*:

```
aux.put(b);
aux.order(ByteOrder.LITTLE ENDIAN);
int imgBytes = aux.getInt(0);
System.out.println("Dimensiunea imaginii: " + imgBytes + " bytes");
//citim din fisier dimensiunea imaginii în pixeli și o afisam
imq.seek(18);
int imgWidth = img.readInt();
imgWidth = Integer.reverseBytes(imgWidth);
int imgHeight = img.readInt();
imgHeight = Integer.reverseBytes(imgHeight);
System.out.println("Dimensiunea imaginii: " + imgWidth + " x " +
                                                 imgHeight + " pixeli");
//calculăm padding-ul imaginii și îl afișăm
int imgPadding;
if (imgWidth % 4 != 0)
     imgPadding = 4 - (3 * imgWidth) % 4;
else
     imgPadding = 0;
System.out.println("Padding-ul imaginii: " + imgPadding + " bytes");
//modificăm imaginea color într-una sepia
//în tabloul de octeți pixelRGB citim valorile pixelului curent color
byte []pixelRGB = new byte[3];
//în tabloul de octeți auxRGB vom calcula noile valori ale pixelului
//curent transformat în sepia, folosind formulele de mai sus și ținând
//cont de faptul că în fișier canalele de culoare sunt în ordinea BGR
byte []auxRGB = new byte[3];
double tmp = 0;
//mutăm cursorul la începutul zonei de date, imediat după header-ul
//de 54 de octeți
img.seek(54);
for (int h = 0; h < imgHeight; h++) {
  for (int w = 0; w < imgWidth; w++) {
     //citim valorile RGB ale pixelului curent în ordinea BGR
     img.read(pixelRGB);
     //calculăm valorile sepia ale pixelului curent
     tmp = 0.272*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[2]) +
           0.534*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[1]) +
           0.131*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[0]);
     auxRGB[0] = (byte) (tmp <= 255 ? tmp : 255);
```

```
tmp = 0.349*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[2]) +
                0.686*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[1]) +
                0.168*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[0]);
           auxRGB[1] = (byte) (tmp <= 255 ? tmp : 255);
           tmp = 0.393*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[2]) +
                0.769*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[1]) +
                0.189*Byte.toUnsignedInt(pixelRGB[0]);
           auxRGB[2] = (byte) (tmp <= 255 ? tmp : 255);
           //ne întoarcem 3 octeți în fișier pentru a suprascrie valorile
           //color ale pixelului curent cu cele sepia calculate mai sus
           img.seek(img.getFilePointer() - 3);
           imq.write(auxRGB);
       }
       //după ce am prelucrat toți pixelii de pe o linie, sărim peste
       //pixelii de padding
       img.skipBytes(imgPadding);
     imq.close();
}
```